

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

De la féodalité à la monarchie absolue : institutions politiques et mutations sociales en France du Moyen Âge au XVIIe siècle

Section 10: La Société française au XVIIe siècle

Irini Apostolou

Faculté des Lettres

Département de Langue et de Littérature françaises

La Société française est hiérarchisée et inégale

- Le Clergé
- La Noblesse
- Le Tiers-état

20 millions de Français sous Louis XIV

Le noble est l'araignée et le paysan la mouche (1657)

Le Clergé

- Le Clergé env. 0,5% de la population

Clergé régulier

Clergé séculier

- Le **Haut clergé** (évêques, archevêques, cardinaux) est réservé aux cadets de grandes familles

- Le **Bas clergé** (curé, vicaires) vit dans la pauvreté

Les fonctions du Bas clergé

- Le culte
- L'enseignement
- L'assistance aux pauvres
- La tenue de l'état civil

La noblesse d'épée

- env. 1,5% de la population
 - La haute noblesse (princes et grandes familles)
 - La moyenne noblesse
 - La petite noblesse (hobereaux de province, petits seigneurs)
- La noblesse est héréditaire ou personnelle
 - Achat des charges anoblissantes
 - Lettres d'anoblissement
 - Le mariage
- Révision des titres nobiliaires afin de démasquer les faux-nobles sous Louis XIV (1666)

La Famille du marquis de Noailles

Nicolas de Largillière, *La Famille du marquis de Noailles* (1698)

Privilèges de la noblesse

- Exemption de certains impôts
- Titre
- Droit de haute ou de basse justice
- Privilèges de juridiction
- Privilèges honorifiques
- Droit de chasse
- Port de l'épée
- Certaines fonctions militaires lui sont réservées
- Valeurs nobiliaires
- Reçoit les redevances seigneuriales

Sous Louis XIV, la noblesse est domestiquée à la Cour

- Elle est au service du roi
- Elle reçoit des pensions
- Elle est à la tête des services du roi

Services de la maison du roi

- L'Aumônerie
- La Chambre du roi
- Les Menus plaisirs
- Les Cérémonies
- La Garde-Robe
- La Grande et la Petite Ecurie
- La Bouche
- La Vénérie

La Cour

- Régie par l'étiquette, la Cour est une construction politique qui surveille la noblesse et contrôle ses réactions
- Grandes familles nobles
- Cérémonial de Cour

La Cour est itinérante

- Le palais du Louvre
- Le château de Saint-Germain-en-Laye
- Le palais de Saint-Cloud
- Le palais de Fontainebleau
- Le château de Chambord
- Le château de Compiègne

La noblesse de robe

- Achat d'un office anoblissant par les Hauts bourgeois
- Exercice des fonctions dans la justice (parlementaires, magistrats) et les finances

La noblesse de robe/ Les robins

Hyacinthe Rigaud, Pierre-Cardin Le Bret et son fils Cardin
(1697)

Jean Antoine de Mesmes 1661-1723

Président du Parlement de Paris (1707-1724)

Le Tiers état

- 98 % de la population
- **Assujetti à l'impôt**
 - La haute bourgeoisie
 - La moyenne bourgeoisie
 - Les classes populaires de villes
 - Les paysans

La Haute bourgeoisie

- place son argent sur la terre
- est enrôlée dans l'administration de l'Etat
- Achète des charges anoblissantes
- Contracte des mariages avec des nobles

Le manieur d'argent se transforme en riche seigneur

Moyenne bourgeoisie

- Auxiliaires de justice (avocats, greffiers, notaires)
- Professions libérales (médecins, architectes)
- Artisans aisés, maîtres, petits commerçants

Les classes populaires des villes

- Compagnons et apprentis (ateliers, manufactures, mines)
- Domestiques
- 80-90% de la population des villes est pauvre

Abraham Bosse, *Le barbier*

Paysans

- 85 % de la population
 - Laboureurs
 - Fermiers
 - Manouvriers et journaliers
- Petite activité artisanale

Louis Le Nain, *La charrette*, (1641)

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ειρήνη Αποστόλου 2015. Ειρήνη Αποστόλου. «Εκφάνσεις της Πολιτισμικής Ζωής στη Σύγχρονη Γαλλία. Ενότητα 10: La Société française au XVIIe siècle». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/FRL5>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της συγγραφέως και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση προέρχονται από τους ιστοχώρους commons.wikimedia.org / wikipedia.com και είναι ελεύθερα διαθέσιμες με άδεια κοινού κτήματος (Public Domain)."

